

PHÁT HUY THÀNH QUẢ VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM CỦA XÔ VIẾT NGHỆ - TĨNH, ĐẢNG BỘ VÀ NHÂN DÂN HÀ TĨNH QUYẾT TÂM XÂY DỰNG QUÊ HƯƠNG GIÀU MẠNH, VĂN MINH

NGUYỄN THANH BÌNH

Bí thư Tỉnh uỷ
Chủ tịch HĐND tỉnh Hà Tĩnh

Ngay từ khi mới ra đời, với đường lối cách mạng đúng đắn và sáng tạo, Đảng ta đã phát động một cao trào cách mạng rộng lớn, sôi nổi chưa từng thấy trong lịch sử đấu tranh chống thực dân Pháp xâm lược. Cao trào cách mạng 1930 - 1931 do Đảng ta chủ trương và lãnh đạo diễn ra trên 25 tỉnh,

Di tích lịch sử bến đò Thượng Trụ nơi diễn ra Hội nghị thành lập Tỉnh Đảng bộ Hà Tĩnh, tháng 3-1930

thành của cả nước và kéo dài hơn một năm. Tuy nhiên, không nơi nào phong trào cách mạng của quần chúng lại mạnh mẽ, quyết liệt và giành được những kết quả có ý nghĩa lịch sử vô cùng to lớn như ở Nghệ - Tĩnh. Ở Hà Tĩnh, phong trào cách mạng chính thức bùng nổ với những hoạt động kỷ niệm ngày Quốc tế Lao động (1-5-1930) và kéo dài đến đầu năm 1932 mới bị kẻ thù dập tắt. Những tháng cuối năm 1930,

phong trào đã phát triển tới đỉnh cao, đánh dấu bằng sự ra đời của chính quyền Xô viết ở 170 làng xã trong tỉnh. Có được những thành quả đó là do nhân dân Hà Tĩnh vốn có bề dày truyền thống yêu nước nồng nàn, đoàn kết gắn bó, đấu tranh kiên cường bất khuất chống ngoại xâm và áp bức bất công. Nguồn gốc thắng lợi chủ yếu là do phong trào cách mạng của quần chúng nhân dân Hà Tĩnh được đặt dưới sự lãnh đạo đúng

đán của Đảng bộ Hà Tĩnh. Mặc dù mới được thành lập vào cuối tháng 3-1930 và phải bước ngay vào cuộc đấu tranh quyết liệt, một mất một còn với kẻ thù, nhưng Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh đã khẳng định được năng lực tổ chức, lãnh đạo và uy tín của mình đối với quần chúng cách mạng. Phong trào cách mạng 1930 - 1931, mặc dù bị thực dân Pháp và phong kiến tay sai đàn áp khốc liệt và phải chịu những tổn thất nghiêm trọng nhưng Đảng bộ đã được tôi luyện, trưởng thành vượt bậc.

Phong trào cách mạng 1930 - 1931 ở Hà Tĩnh thực sự là trường học rèn luyện toàn diện cả về lập trường tư tưởng, phương pháp tổ chức và phương pháp đấu tranh cho đảng viên, quần chúng, tạo điều kiện để Đảng bộ tiếp tục tập hợp, tổ chức, xây dựng và phát triển lực lượng cho các giai đoạn phát triển tiếp theo của cách mạng. Phong trào cách mạng 1930 - 1931 không chỉ làm nên truyền thống vẻ vang ngay từ khi Đảng bộ mới ra đời mà còn để lại những kinh nghiệm quý giá cho toàn bộ sự nghiệp lãnh đạo cách mạng của Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh. Ngay từ năm 1933, đồng chí Hồng Thế Công, tức Hà Huy Tập, Tổng Bí thư của Đảng (1936 - 1938), trong tác phẩm *Sơ thảo lịch sử phong trào cộng sản ở Đông Dương* đã viết: “Qua phong trào Xô viết ở Nghệ An và Hà Tĩnh, Đảng ta đã tích lũy được nhiều kinh nghiệm, nhiều bài học phong phú về ưu điểm và khuyết điểm, những phương pháp mới về tổ chức và lãnh đạo quần chúng, những hình thức đấu tranh đặc biệt của

nhân dân lao động, cũng như tinh thần chiến đấu và hy sinh của họ. Đảng bộ phải đặt thành nhiệm vụ nghiên cứu những bài học của phong trào Xô viết, để trong công tác sau này chúng ta khỏi mắc phải những khuyết điểm cũ và có thể khai thác những mặt tích cực của thời bạo động...”.

Trước hết, đó là kinh nghiệm vận động, tổ chức và phát huy năng lực cách mạng to lớn của quần chúng nhân dân, chủ yếu là nông dân, xây dựng khối liên minh công - nông vững chắc do giai cấp công nhân lãnh đạo. Thắng lợi to lớn nhất và cũng là kinh nghiệm chủ yếu nhất của phong trào cách mạng 1930-1931 ở Hà Tĩnh là ngay vừa mới ra đời, Đảng bộ đã phát động được quần chúng nông dân vùng lên đấu tranh chống đế quốc và phong kiến. Ở Hà Tĩnh, nông dân chiếm tuyệt đại đa số dân cư, bị áp bức bóc lột hết sức nặng nề, có lòng yêu nước nồng nàn và truyền thống chống ngoại xâm kiên cường, bất khuất. Đây là lực lượng cách mạng to lớn, hùng hậu. Chỉ có phát động, tổ chức được phong trào đấu tranh của nông dân thì cách mạng mới có thể thắng lợi được. Ngay từ khi mới ra đời, trong *Sách lược vắn tắt*, Đảng ta đã khẳng định: “Đảng phải thu phục cho được đại bộ phận dân cày và phải dựa vào hạng dân cày nghèo làm thổ địa cách mạng đánh trúc bọn địa chủ và phong kiến”. Trong những năm 1930-1931, Đảng bộ Hà Tĩnh đã đề ra mục tiêu, khẩu hiệu đấu tranh sát đúng, gắn liền độc lập dân tộc với người cày có ruộng, vừa chĩa mũi nhọn vào đế quốc, thực dân, vừa đấu tranh chống phong kiến tay sai, do

đó nông dân đã sớm giác ngộ, tin theo Đảng, vùng lên đấu tranh với sức mạnh áp đảo, làm tan rã hoặc tệt liệt bộ máy chính quyền địch ở nhiều thôn xã, dẫn tới sự ra đời của chính quyền Xô viết ở nhiều địa phương trong tỉnh. Như vậy, phong trào Xô viết ở Hà Tĩnh đã khẳng định khí thế và sức mạnh quật khởi của nông dân khi được Đảng giáo dục và lãnh đạo. Từ kinh nghiệm quý báu này, trên cơ sở đường lối của Đảng, trong những giai đoạn cách mạng tiếp theo, Đảng bộ tỉnh Hà Tĩnh đã có những chủ trương, chính sách cụ thể để giải quyết đúng đắn vấn đề nông nghiệp, nông dân và nông thôn, củng cố khối liên minh công - nông, do đó đã tạo nên động lực to lớn, đưa sự nghiệp cách mạng của tỉnh đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

Phong trào cách mạng 1930 - 1931 ở Hà Tĩnh chỉ rõ rằng: Trong bất kỳ hoàn cảnh nào và bất cứ thời kỳ nào của cách mạng cũng phải thường xuyên củng cố, chăm lo xây dựng Đảng vững mạnh cả về chính trị, tư tưởng và tổ chức. Đảng bộ Hà Tĩnh vừa mới ra đời đã lao ngay vào cuộc đấu tranh quyết liệt chống đế quốc, phong kiến. Thế nhưng, Đảng bộ vẫn không bị tiêu diệt hoặc suy yếu đi mà trái lại được tôi luyện và trưởng thành nhanh chóng. Có được điều đó là do Đảng bộ đã giáo dục, rèn luyện được đội ngũ cán bộ, đảng viên có ý thức giác ngộ, trung thành vô hạn với Đảng, với cách mạng, dám xả thân vì lý tưởng của Đảng, vì hạnh phúc của nhân dân, không hề nao núng trước mũi súng, xiềng xích của kẻ thù. Mặt khác, Đảng bộ cũng hết sức chú

trọng việc xây dựng và phát triển các tổ chức quần chúng cách mạng: Nông hội, Phụ nữ, Thanh niên, Tự vệ... ở khắp các địa phương trong tỉnh. Uy tín, ảnh hưởng của Đảng đã lan rộng trong quần chúng nhân dân. Do đó, mặc dù kẻ thù dùng nhiều thủ đoạn thâm độc, tàn bạo để đàn áp, quần chúng nhân dân vẫn một lòng trung thành với Đảng, tìm mọi cách nuôi giấu, che chở cán bộ, đảng viên.

Phong trào cách mạng 1930 - 1931 ở Hà Tĩnh còn chỉ ra rằng, trong đấu tranh cần phải có phương pháp cách mạng đúng đắn và trong hoàn cảnh hoạt động bí mật, bất hợp pháp vừa phải có sách lược tấn công lại vừa có kế hoạch rút lui để bảo vệ, duy trì tổ chức, bảo toàn lực lượng khi phong trào gặp khó khăn hoặc tạm thời bị thất bại. Trong những năm 1930 - 1931, Đảng bộ tuy đã biết đề ra những hình thức, phương pháp đấu tranh phù hợp với hoàn cảnh và trình độ giác ngộ của quần chúng, nhưng nói chung các hình thức và phương pháp đấu tranh đó chưa thật sự phong phú, sáng tạo. Chưa thật sự chú trọng xây dựng các tổ chức bí mật của Đảng và của quần chúng, nên trước sự khủng bố tàn bạo của kẻ thù, cách mạng gặp tổn thất rất nặng nề và phải sau một thời gian dài mới phục hồi được... Những sai lầm, khuyết điểm này là tất yếu xảy ra trong điều kiện Đảng bộ mới ra đời đã phải lao ngay vào cuộc đấu tranh sinh tử, cán bộ, đảng viên chưa có điều kiện học tập, rèn luyện đầy đủ, các cấp bộ đảng còn thiếu kinh nghiệm tổ chức và lãnh

đạo quân chúng cũng như kinh nghiệm đối phó với địch...

Những kết quả và kinh nghiệm từ sự lãnh đạo của Đảng bộ trong những năm 1930 - 1931 góp phần quan trọng vào thắng lợi của sự nghiệp cách mạng của Đảng bộ và nhân dân Hà Tĩnh 80 năm qua, mà trực tiếp và trước hết là thắng lợi của cuộc khởi nghĩa giành chính quyền về tay nhân dân trong Cách mạng Tháng Tám năm 1945. Với ý nghĩa đó, phong trào cách mạng 1930 - 1931 ở Hà Tĩnh cũng như Xô viết Nghệ - Tĩnh nói chung mãi trường tồn trong lịch sử, như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định trong *Lời viết cho Báo tàng Xô viết Nghệ - Tĩnh (ngày 3-2-1964)*: “Dù đế quốc Pháp và bọn phong kiến đã tạm thời nhấn chìm phong trào cách mạng trong biển máu, nhưng truyền thống oanh liệt của Xô viết Nghệ - Tĩnh đã thúc đẩy phong trào cách mạng trong cả nước tiến lên và đưa đến Cách mạng Tháng Tám thành công rực rỡ”.

Truyền thống oanh liệt của Xô viết Nghệ - Tĩnh cùng những thành quả mà Đảng bộ và nhân dân Hà Tĩnh đạt được trong phong trào cách mạng 1930 - 1931 tiếp tục được giữ gìn, phát huy mạnh mẽ trong các thời kỳ cách mạng tiếp sau.

Tháng 8-1945, chỉ trong vòng 5 ngày (từ 16 đến 21-8-1945) dưới sự lãnh đạo của các cấp bộ Đảng, toàn bộ chính quyền trong tỉnh đã về tay nhân dân. Hà Tĩnh tự hào là một trong 4 tỉnh của cả nước về đích sớm nhất trong cuộc Tổng khởi nghĩa Tháng Tám lịch sử.

Trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược, mặc dù phải chịu đựng những tổn thất, hy sinh chưa từng có, nhưng Đảng bộ đã lãnh đạo toàn quân, toàn dân trong tinh thần cao ý chí tự lực, tự cường, vươn lên mạnh mẽ, giành nhiều chiến công hiển hách. Trong kháng chiến chống Pháp (1945 - 1954), Hà Tĩnh là tỉnh duy nhất của cả nước không để cho kẻ thù đứng chân nổi 24 tiếng đồng hồ. Trong kháng chiến chống Mỹ, cứu nước, tỉnh Hà Tĩnh đã làm tròn nghĩa vụ, trọng trách “hậu phương của miền Nam và là tiền tuyến của miền Bắc”. Điều đáng trân trọng và tự hào là 100% huyện, thị của Hà Tĩnh trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, cứu nước đều được Đảng và Nhà nước phong tặng danh hiệu cao quý “Đơn vị Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân”.

Trong công cuộc đổi mới theo định hướng xã hội chủ nghĩa, nhất là những năm gần đây, Đảng bộ và nhân dân Hà Tĩnh đã nỗ lực phấn đấu vượt qua thách thức, khó khăn, giành được kết quả quan trọng và khá toàn diện: Kinh tế liên tục tăng trưởng, cơ cấu chuyển dịch theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá; thu hút đầu tư đạt kết quả cao, nhiều công trình, dự án trọng điểm có quy mô lớn được triển khai, mở ra hướng phát triển có tính đột phá về kinh tế - xã hội của tỉnh; văn hoá - xã hội chuyển biến tích cực, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được cải thiện; quốc phòng - an ninh được giữ vững, chính trị ổn

định; quan hệ đối ngoại mở rộng; công tác xây dựng Đảng và các tổ chức trong hệ thống chính trị được tăng cường; mục tiêu xây dựng Hà Tĩnh từ một tỉnh nông nghiệp sớm trở thành tỉnh có công nghiệp - dịch vụ phát triển đang từng bước được triển khai thực hiện và đạt kết quả bước đầu đáng khích lệ.

Những thành tựu có ý nghĩa lịch sử to lớn đạt được trong 80 năm qua là kết quả sự nỗ lực phấn đấu hy sinh của các thế hệ cán bộ, đảng viên, quân chúng nhân dân, các lực lượng vũ trang toàn tỉnh. Những thành tựu đó một lần nữa khẳng định vai trò lãnh đạo đúng đắn, sáng tạo của Đảng bộ Hà Tĩnh, là kết quả tất yếu của việc phát huy cao độ những truyền thống tốt đẹp của tỉnh, trong đó có truyền thống Xô viết Anh hùng.

Bước đường đi tới của Hà Tĩnh tuy có nhiều thời cơ, thuận lợi cơ bản, song cũng không ít khó khăn, thách thức, đòi hỏi Đảng bộ và nhân dân toàn tỉnh phải biến chủ nghĩa anh hùng cách mạng từ thời Xô viết và trong kháng chiến chống thực dân, đế quốc thành chủ nghĩa anh hùng cách mạng trong xây dựng và bảo vệ quê hương, đất nước hiện nay. Cần tiếp tục nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của Đảng bộ và hiệu lực, hiệu quả hoạt động của chính quyền các cấp, phát huy truyền thống quê hương và sức mạnh đại đoàn kết toàn dân; huy động đồng bộ các nguồn lực đầu tư phát triển công nghiệp - dịch vụ và phát triển toàn diện nông nghiệp - nông thôn; thực hiện tốt

các chính sách xã hội, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân; mở rộng quan hệ đối ngoại; đảm bảo quốc phòng - an ninh, giữ vững ổn định chính trị - xã hội; phấn đấu đến năm 2015, Hà Tĩnh trở thành tỉnh có công nghiệp và dịch vụ phát triển.

Để đảm bảo lãnh đạo hoàn thành mục tiêu, nhiệm vụ nặng nề và vẻ vang đó, trước hết phải tăng cường công tác xây dựng Đảng. Những năm 1930 - 1931, trong cuộc đấu tranh quyết liệt với kẻ thù, Đảng bộ Hà Tĩnh đã được tôi luyện, đội ngũ cán bộ, đảng viên tỏ rõ ý chí bất khuất, kiên cường, tinh thần xả thân vì dân, vì nước. Nhờ đó, uy tín của Đảng đã ăn sâu, lan rộng trong các tầng lớp nhân dân. Ngày nay, cán bộ, đảng viên càng phải ra sức bồi dưỡng, nâng cao năng lực và sức chiến đấu, giữ gìn uy tín của Đảng; kiên quyết chống quan liêu, tham nhũng, thực hiện cần kiệm, liêm chính, chí công vô tư, xây dựng Đảng bộ thật sự trong sạch, vững mạnh, “là đạo đức, là văn minh”.

Với những truyền thống tốt đẹp, tiềm năng sẵn có, nhất là trí thông minh, sáng tạo, tinh thần cách mạng tiến công, Đảng bộ và nhân dân Hà Tĩnh chắc chắn sẽ vượt qua mọi khó khăn, trở ngại, thực hiện thành công lời dạy của Bác Hồ kính yêu: “Cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên và toàn thể đồng bào Nghệ - Tĩnh cần đoàn kết chặt chẽ, phấn khởi thi đua xây dựng Nghệ An và Hà Tĩnh thành hai tỉnh gương mẫu, xứng đáng là quê hương của Xô viết Nghệ - Tĩnh anh hùng”.